

1 (12)
Incipit Liber dyalogorum S^{ci} Johannis crisosto-
mi cōstantinopolitani episcopi. Et S^{anti}
basilij cesariensis episcopi college beati
gregorii nazāzeni. De dignitate sacerdotij
liber primus. ¶ Johannes: . . . . .

¶ In qdē mlti fuerūt amici
certi et amicitiae iura scien-
tes solidesq; seruantes. Vnus
autē h ex hīs plurimis amīc
quē ī nos habebat illis oīb;
antecellēs. tāto eos spacio
cōtendit post tergū ultīq;
quātū illi ceteris q; nobis leui noticiā agebat.
hic ergo dñe michi tpe adherebat. s^{ci}a et stu-
dia ipā cōtigim⁹: et isdē pceptorib;
vsi sum⁹. S; et sedulitas et studiū ī eadē līrū opera
cōgruebāt: cupiditasq; filis de isdē negotijs
pariebat. Nec tūc solū cū adhuc frequētabam⁹
magistros: verū et qñ ab hīs recedētes. opor-
tebat eligē qd iter vite nobis īgredi cōmēdaret:
cōcordātes ī hīs etiā videbamur. Erāt quoq; alia
plurima q;bus custodiebat: solida et rūpi nesciēs
nrā cōsensio. Resq; aut ī splendore patre erat
qd diuersū velle posset alter: aut michi opulēcia
suspecte ille vitā ducebat ī extrema pauperie:
sed et sub pācie nrē equatio ppositi nrī equalē
statū videbat imitata. Sen⁹ quoq; nobis sūp
honoratū: ita ut oīa diligētū sentēcia cōuenirēt.

Verūq; oportebat beatā vitā monachoy sequi
 phiam. q; verā: i hoc nobis trutinā volūtātū
 apparebat iequalis: q; illis qdā pars subleuata
 pendebat: ego autē adhuc soli q cupiscētijs ipe
 ditq; depmebā pte meā: et i iſeiorib; pmane
 rogebā iuuenilib; illā spectaculis sēp i mergēs.
 Inter ista ergo amicitia qdē sicut et prius i
 cōcussa durabat: illa vō cōuersationis diurne
 cōiunctio soluebat. Neq; ad dissimilia pperatōz:
 vnā cohabitatiōez poteram; tenere. Et postq;
 ego quoq; de gurgite sū paululū vite pntis
 ereptus: pting me ille manu ut dī vtiq; susce
 pit: peripitane ne pūc qdē vnitatē pristinā
 potuim; obtinere. Ille enī q multo me pueniat
 tpe mltat; vehemētia pcedebat: nobis vtiq;
 supior ferebat: nimis i alta subuictis. Benign;
 tñ cū cēt mltat; mīz honoraret amicitiam.
 a cūctis se alijs abdicēs: nobiscū pene i temp;
 oē morabat. Quod qdē et desiderauerat: sed sicut
 duri mīa phibebat; ignavia. Neq; enī sinebat
 res iudiciū tribunalia frequentē et cene volup
 tatib; ebescēte. illi crebro assiste: q; affir; libris
 nec forū aliqñ dignabat; intrare. Ob hec igit;
 qui erat atē discretus. q; tandē nos i eī vite
 ordinē quā ipe agebat asperit: cōfesti desi
 deriū qd' olī ptingebat effudit: et ne erigūā
 qdē deiceps dici pte nos relūpiere sustinebat.
 Permanebat etiā depntis ut domū ppiā vtiq;
 nostrū deserēs: cōefacerem; habitaculum.

Quod persuasit res q̄ habebat i manib⁹: sed pro-
 hibuerūt cōtinuē i cantationē matris mee hāc
 p̄stare amico gratiā: p̄mo hoc ab illo mun⁹
 accipe. **S**ūcū sensisset nos talia cogitantes:
 cōprehēdit me dextera dūrit⁹ i cubiculū. **E**t
 assidens iuxta me i eo lecto quo nos p̄turicāt:
 laxatis fontib⁹ lacrimarū addebat verba
 cū gemitu q̄ magis essent miserāda q̄ lacrimae.
Ego iqt̄ fili p̄e tuo diu potiri p̄missa nō sū-
 ita quippe deo placuit: doloresq; exort⁹ tui
 mors ill⁹ cōsecuta: tibi quidē orbitatē michi
 aut viduitatē itulit imaturā: alia q̄ vidui-
 tatis mala hīs solis bene nota a quib⁹ etiā
 p̄ferūtur. **N**ull⁹ q̄ quippe sermo cōphendere
 p̄t̄ tēpestatē illā atq; estū quē adolescētula susti-
 net: q̄ domo. patria. nup̄ egredies. negoti-
 orū ignara cūctor⁹. subito et luctu iportabili
 vulnerat⁹. molestiasq; cogit⁹ sustine etatis et
 sex⁹ fēa destitutiōe maiore. cui iminet uel
 ignauias emēdare seruoꝝ. uel caule nescias.
 repellē etiā cōsilia p̄m quorū eorū quorū q̄ sunt
 i ~~re~~ republica supbia: et iuice tributis p̄e-
 sidentū predationē sferre paacenter. **M**ichi
 aut p̄ tuo aliud q̄ pign⁹ id ē sorore tuam
 reliq̄rat: cui⁹ educatio p̄stabat qdē sollicitu-
 dīne matri. sed in ul' expēsarū liberā ul' timo-
 ris. **F**ili⁹ vō iplet cotidie mille timorib⁹ ma-
 trē: et sollicitudinib⁹ mltis plurib⁹. **P**retereo
 autē sup̄tū magnitudinē quā pati cogitur

desinit.

que illū libéralit' educare desiderat: verūptm̄ michi
 illi horū me cōpuler secūdis cōciliari mptis. aut
 ī domū patris tui alterū iducere vrrū: sed ī
 salo et cōturbatiōe pmanēs: formate viduitatē
 ferreā nō defugi: supioris gracie adinnata so
 lacio. Conferebat^{vero} michi nō modicā cōsolacionē
 ī erūptis meis tuā iugiter facie cōtueri: ī qua
 viues m̄ p̄mago custodiebat' defuncti certissima
 vultū illū īpressiōe signata. **P**ropter qd cū adhuc
 eēs p̄mulo necdū doctū ī verbis conari: cum
 marie filij oblectet parētes: magnā tñ michi
 cōsolacionē h̄ p̄bebas. **H**uc accedit qd ne illud
 qdē causari potes: qd viduitatē quidē fortiter
 tulim⁹. sub stāciā v̄o p̄ris tui expēs īmi
 nuim⁹: qd noui mltos sub orbitatis īfelicitate
 p̄pessēs. **P**atrimoniu. p̄mpe itegritū īseruau.
 et nichil m̄m⁹ p̄stiti de h̄is q̄ scdm̄ natales tuos
 possis placē: q̄ tñ de facultate mea quā domū
 veniens attulerā sēper exhibui. **N**erū ne me
 hec imputatē referre arbitreris: sed q̄ pro h̄is
 oib⁹ h̄ac v̄nā petā graciā. ne me secūda vidui
 tate circū dō: et velut soporatiū luctū rursus
 exites. **S**z sustine finē vite mee: q̄ p̄modicū
 fortasse tēp⁹ eueniet. **I**uuenib⁹ spes est eundi
 ī lōgissimā senectutē: senib⁹ v̄o nichil aliud licet
 exp̄are qm̄ mortē. **T**ū ergo terre me dederis.
 ossib⁹q̄ patris tui misaueris: ito. q̄ lōge voles.
 nauigā quo libuerit mare: nō erit tūc qd possit
 obistere. **N**ūc vero qd diu spiram⁹ patere nostrā

p̄pessēs

p̄

des

no b̄

cohabitatioēz ne offendas deū: si nullis ex tan-
 tibz causis iſeras me malis plurimis. cū te
 nichil leſerū. Aut si me p^{er} hoc argue potes
 q^{uod} te i sollicitudinē traho vite p^{ro}p^{ri}is. rebzq^{ue} meis
 fesse cōpello: neq^{ue} legis nature. nec educatiōis
 reuerentiā. nec osuetudinē vīculū. neq^{ue} aliud
 q^{uod}z reuerere: sed quasi iimicos tuos et hostes
 effugato. Si v^{er}o oīa ago ut tibi r^{ati}ōes plurima
 cōparet i vite h^{uius} itinere si nūl aliud: vel ista
 apud nos te vīcula cōtineāt. **Q**uā q^{uod} vis tibi
 copia suppetat amicorū. nulla tñ de h^{uius} agēte
 tāta libertate poteris: q^{uia} neq^{ue} incit^{ur} vllus
 cui eque ut michi cura tue existimatiōis iūi-
 neat. **H**ec ergo et h^{uius} s^{ed} plura mat^{er} p^{ro}ſenerabat
 iiterē: q^{uod} ego ad illū amicū fortissimū r^{ati}por-
 tabā. Qui tñ nō solū nō accēſcebat eiusmodi
 sermōibz: verū i dies vehemēcius eadē a nobis
 q^{uod} et p^{ri}mit^{us} reſoſcebat. **C**ū i hoc ergo dispo-
 ſitionū eſſem^{us} statu. illoq^{ue} ingiter h^{uius} adhortāte.
 me vero nō abnuente: q^{uod}ā repēte i dies vtrūq^{ue}
 noſtrū fama turbauit. Inſonueāt aut^{em} p^{ro} as-
 ſumēdi cōm^{munis} ad ſacerdotū dignitate. **E**go
 ergo ut primo ſermo iſte ad aures meas ē allatus:
 eiusmodi timore ſū ſil et ſtupore replet^{us}. **T**imore
 q^{uod} dē. ne forte caperer iūit^{us}: ſtupore vero. q^{uod} n^{on}
 reſerebā vnde illis v^{er}is hec cogitatio de nobis
 potuiſſet iⁿcidere. Inſpiciēs quippe memetipſm:
 nichil me habere illo officio dignū videbam.
Hic aut^{em} amico ex p^{ro}ſatiſſim^{us} accedēs ad me

cū nullus eēt arbiter ī sinu at michi illū rumo-
 re q̄si quē nichil arbitraret̃ audisse. Verebat̃
 tñ ne quis nos de eiusmodi rebꝫ ul' agētes ali-
 quid. ul' cōsilū capientes aspiceret: et demum pro-
 deremur. Apparebat aut̃ michi eū facile ac-
 acq̄saturū. sicut p̄cedēs spōdebat amicitia:
 illud q̄p iter meū ul' īgredi eū ul' si oportuisset
 effugē. Quā vidēs ī eo benignissimā volūtate.
 itelligēs q̄ totius ecclesie grāde se dispēdū: si
 tā bono viro et ad r̄gēdas alios optimo pri-
 uaret̃ gregē xp̄i. mee infirmitatis obtutu non
 aperui illi sup̄ hac re cōsilū qd' habebā: eadē
 q' nūq̄ id tale facē potuissē videlz ut aliqd' illū
 latēt mearū volūtati lateret. Respōdi ergo
 deliberationē sup̄ hīs rebꝫ ī tēpꝫ aliud dif-
 ferēdā: qm̄ nichil tale quale putabat īcūberet
 p̄suasiq̄ ofestī ne curis talibꝫ sollicitaret̃: mei
 quoq̄ fiduciā r̄p̄misi quasi qui illū deserturꝫ
 nō esset: si unq̄m pati tale aliquid cōtigisset.
 Tpe igit̃ p̄terente nō nilto cū iā venisset q' nos
 erat ordinaturꝫ sacerdos. cētq̄ ī occulto nichil
 sciens q̄si p̄pter alterā causā meꝫ ille amicos
 adducat̃: suscipiatq̄ officij iugū: sperās ex
 hīs q' me noneat fuisse pollicitū me quoq̄
 nō auersaturū: ymo magis arbitrius q' iā
 p̄cedētes nos ille sequẽret̃. Quidā enī de hīs
 qui aderāt cū illū vidisset ad suscepcionem
 misterij trepidatē et resistētē: īcōgruū mi-
 mis eē clamabāt q' p̄terius ab oībꝫ credit̃

id ē me tū magna māfuetudīe patrū acq̃
 euiffe iudicio: illū vero q̃ habitū fuiffet mīto
 prudērior fup̃bire atq̃ appetē vanā gl̃ā re
 fultatē. exilientē et cōtradictē. Quibz tū fu
 peratū fuiffet audies deiceps q̃ fugiffe: itē
 ē ad me tū filēcio qd̃ meior fecerat: sedēs q̃ apt
 volebat qdē dicē aliquid. sed nimio īpediebat
 angore cuiq̃ tū magnitudinē nō poteat p̃mōe
 explicare. Nā ut labia cepiffet adiūgē sermo
 nē īcidebat āgustia. Vidēs ergo eū lacrimatē
 p̃turbatōisq̃ plenū. causāq̃ sciens: cepi p̃
 nimia voluptate ridere: cōprehēdēz e9 dex
 terā deosculari amitebar gl̃orificās deū q̃ m
 artis mee qua illū capi voluerā. finē bonū.
 et qualē orauerā p̃stitiffet. Ille ṽs tū me letū
 hplareq̃ vidiffet. itelligēs se fuiffe deceptū:
 amplius mōdebat. et āplius āgebat. Perū
 tū paululū aīe e9 cōfēfēt egritudo. *Vasilius.*

Et si id qd̃ erga nos erat despiciendū iquit
 esse dixisti: nec rationē nr̃i habedā pu
 tasti sicut agnosco: tandē tū ul' opinionis tue
 debuisti habere curā. cōtra quā nūc oīm ora
 referasti. Cūcti quippe cupiditate gl̃e hoc mi
 nisteriū te respuisse cōfirmāt: et qui te de actu
 faciōe eruat nō est. anīq̃ enī nec īseri cōue
 titulis liberū ē: tanti sūt aggrediētes arguētēs q̃
 cotidie. Nā ī quocūq̃ me ciuitatis loco vi
 derit apparētē: abducentes siguli q̃ nobis ali
 qua familiaritate iūgunt: maiori me parti

dixit

accusatiois apponunt. Cū scires inquit q̄ silū est.
 neq̄ enī poterat aliquid eorū q̄ sūt illū te latere:
 oportuit nō celare sed cōicare nobiscū. neq̄ enī
 nos defecissent talis istrumentū venatq̄. Ego
 aut qm̄ te cogitāte p̄nus ista nō nouerā cōfidor.
 et nimis erubescō quitq̄ illoq̄ referre sermōibz
 ne forte falsā nostrā fuisse hactenq̄ arbitretur
 amicitia: quā quidē dīxerit nō fuisse certā. qd̄
 nec tu negare potes. hīs cōuictis que ī nos nūq̄
 egisti. S; tamē eos q̄ nobis mediocrit̄ noti sūt
 vtile arbitror mala m̄a celare: atq̄ ideo piget me
 rerū exponē veritatē. Ad ultimū igit̄ tūc cōpel
 lor. trāq̄ dimiss̄ diuersis oculis ītueri: et obuios
 quosq̄ reuereri atq̄ diffugē. Nā etsi euasero pōtē
 eorū rēdargutionē: īcipiet me adiudicare mēdacio.
 Neq̄ enī adducēt ut credat: qm̄ et basilū iter
 reliquos numerauit: quos q̄ silū tuū oportuisse
 estimas ignorare. Verū de hīs mihi multū
 sermo eē nō debet: cū id dulce estimauis. S;
 ī reliquū quō tātū pudore ferens: cū aliq̄ nobis
 vane gl̄e victū. aliq̄ elationis ascribūt. Qui v̄s
 sūt cōquirectū rigidiores vtrūq̄ nobis pariter
 īpīgūt: addentes etiā cōtumeliā quā dicunt
 fuisse p̄fessos eos a quibz fueramq̄ electi. Qd̄
 etiā iuste accidisse illis clamat: et si plus deho
 norari potuissent quippe q̄ tātos et tales t̄li. que
 tes. viros adolescētulos heri adhuc et nudius ter
 tius ī cura vite rephensioē dignissimos: quo
 eriguo tpe sup̄cilia collegerūt. palliola pulla

etia

susceperunt tristitia somni se suscepturos poterunt
 suspicari. Et alii quod a prima etate usque ad
 ultimam senectutem propositum extendentes abstinere
 inter eos adhuc permanet qui regunt. Presunt
 vero illis filii eorum: et hi qui necdum regulas quod
 audierint quibus administrari talis debeat prin-
 cipatus. Ista ergo et plura hiis aliaque nobis ite-
 rat frequenter exurgunt: et quod qualiter ego diluam
 non habeo: a te autem id posse fieri reor. Nec
 enim credibile est frustra te Thanc fugam coactum
 et sine causa talium virorum timicitias elegisse
 suspicer: sed tamen aliqua viam prudentia et delibe-
 ratione in hac fuisse productum. Propter quod et ad-
 manum puto tibi esse rationes: quibus factum de-
 beas recusare. Dic ergo: dic tamquam: si iuste aliquid
 apud illos possumus allegare. Eorum enim in quibus
 ego a te lesus probor nullam causam requiro: nec
 quod seduxisti nec quod didisti. nec quod tantum eo famili-
 aritatis oblitus. cum nos animam quoque nostram
 ut ita dictum sit in tuis manibus posuerimus:
 ac tu e regione ea aduersum nos calliditate usus
 sis. quasi immineret tibi ab aliquibus hostibus custo-
 dari: cum oportuerit si hoc utile videbas esse consilium
 nec te lucrum tale defugere. Si enim verum res sciebas
 esse nocituram: nos quoque quos honorabiliores tibi
 et ab aliis esse dicebas hoc libere dispendio. Tu
 vero e contrario ut caperemur egisti: dolis et
 simulationibus agens cum eo qui omnia tecum secum
 et simpliciter ut loqui ita agere consuevisset.

Verū ut dixi nichil ob hoc arguo nec expro-
 bō sollicitudinē in qua nos reliquistis illā con-
 iunctiōem nrē cōuersatiōis abscedēs: ex qua io-
 cunditatē et utilitatē nō quālibz collegeram⁹
 assidue. Verū hec oīa reliquā: ferāp tacitus
 et quiet⁹ nō quo tu in nos mediocriter cōmiseris:
 sed qm̄ hac me lege cōstruī ex illo die quo tuas
 amicitias adamavi pro vniuersis qbus me
 forte cōtristare voluisses: ne unquā tibi necessi-
 tatē satisfactiōis idicere. Quā vō m̄ nō medi-
 ocre dāpnū ituleris. etiā tūpe nosti: si tamen
 meministi verborū et que ab extraneis et que a
 nobis mutuo habē sēper de nobismetipso sole-
 bam⁹. Hec autē erat qm̄ grāde emolimētū
 de nrā vnanimitate caperem⁹. et q̄ mutua mu-
 niremur amicitia plurimis etiā videbatur:
 qm̄ nō solū nobis. sed etiā plurib⁹ nō modicā
 utilitatē nrā ēēt collatura cōcordia. Ego autē
 cōmodū quidē nullū ut arbitrabar de me qbus
 cūq̄ posse cōferri dicebā: sane q̄ hoc maxie de
 amicitia lucraremur: qā nō facile cēm⁹ ab
 ullis si qui forte voluissēt capiendi. Nec ergo
 te cōmonēs nūc quiēni: tēpus inquit malū
 ē insidiantes plurimi germanitas caritatis
 iterūt: introdūta ē vero inuidia dispdēs: in me-
 dio laq̄orū ingredimur. et in muroz merginib⁹
 ābulam⁹: pati sūt q̄ insistant merorib⁹. si ali-
 quid forte pueniat: plurimi ex oī pte circūstāt:
 qui vō collaboret null⁹ ē: aut q̄ valde facile

possunt pro paucitate numerari. **V**ide ne disce-
pantes unq̃ cōflemur ī risū: atq; irrisione dāp-
na potiora. **I**nter q̃ adiunat^r a frē. sicut ciuitas
fortis: et sicut regnū diligenter munitū. **N**e dissol-
uas hāc germanitatē: ne rūpas cuiusmodi mu-
nitionē. **H**ec et alia hīs iugiter plūa dicebā: nichil
quidē quale fecisti suspiciō: sed q̃ multū te valē
erga vr̃as amicitias arbitrarer^r: ex habūdanti tamē
sano et īgenti affectu curā adhibendā putabā: nesciēs
aut egrescēti aīo remedia ut res idcat admonēbā:
nec tñ aliquid hoc timore p̃feci: nec q̃q̃m michi
de hac sedulitate cōmoditatis adiūctū est. **C**ūta
enī illa repēte respiciēs nec ī animū p̃orsq̃ iducēs
quasi ex armatā nauī ī infinitū nos pelagus
dimissisti: nichil de feris illis fluctibz cogitans q̃
p̃ferri a nobis ē necesse. **N**ā si aliq̃m coegit aut
calūpnia aut vituperatiōez aut alia quāq; iniuriā
aut elaciōez cuiuspiā īsurge: qualia frequēter
euenire solēt: ad quē cōfugiā. **S**ic quo participa-
bor āgtores animi. **Q**uis nos adiuuare dignetur:
aut cōtristatibz obuiare. **Q**uis ulterius p̃hibebit
affligē. **N**os ṽcō quis cōsolabit^r: aut exhortatiōe
p̃parabit: stultoz cōtumelias et facta tolerare.
Nullo p̃orsq; te p̃cul posito et nec clamoīe istius
pugne audienter: nūc ītelligis quid mali opato-
sis: uel nūc postq̃m vulnēasti p̃spicias q̃m letale
vulnū īfigeris. **V**erū p̃tereāt ista: neq; enī que
fēa sūt. īfecta aliq̃m erūt. **Q**uid ṽcō ad eos qui
foris sūt dicē poterim⁹: q̃busq; causis nobis. apud

illos excusatio cōpat^{ti}. **¶ Johannes.**

Qonfide iqm cōfide. Neq; em̄ pro his so-
lis causis reddē sū patq; sed etiā illoꝝ
de quibꝫ nos inocuos reliquisti tēptabo qualē
potero mōstrare rationē. Et si vis ab ip̄is sans-
factiōis nr̄e sumatur exordiu. Multū quippe et
i-cōsiderata et iportuna fūcō. si extēnoꝝ offēsiōibꝫ
meditari volēs atq; satagēs qualiter ab arguēdi
studio cōquiescant? ei q̄ michi sit om̄iū amia sūmꝫ
tanta q̄ apud me reuerēcia utatur. ut nec me
cū de hīs exposuilet de q̄bꝫ se lesū ēē cōfirmat:
sed i nichilū ista dūtes pro alioꝝ i nos sit placa-
tiōe sollicito. S; si q̄ nichil i eū cōmiseri nequi-
uero cōpbare: tūc plane maior mea circa illū
cōuictetur ignamia. qm̄ illū circa me studiū atq;
benignitas. Quid ergo tibi nocuimꝫ? qm̄ hinc
primū placuit i fratrē satisfactiōis iurare. Offen-
di ne q̄ occultam tibi cōsilū meū. S; ob lucū
tūū q̄ seducebāis. q̄ illoꝝ quibꝫ te circūueni-
entibꝫ dicā: neq; em̄ fatari pūdet p̄didimus.
Si enī p̄ oīa furtū malū est. neq; eo quisq̄m
i bona pte uti potest? pato sū cū volueris ani-
maduersiōes subire: p̄mo tu nūq̄ a nobis ullā
expetes viciōne: nos v̄cō statuēms i nos qualia
solet iudices i eos q̄ nocuisse alijs docēt: cū eoꝝ
miserēt etiā accusatores. Si v̄cō nō p̄ noxia res
est. sed eoꝝ qui abutūt̄ p̄posito. mala viciosaq;
fit: reliquēs obiurgare q̄ seducto es. docet p̄
malū aliquod hāc a nobis nr̄e fuisse susceptū.

quod si periculum abest. ne minime carpe oportet aut excusationis require: sed accipere ipso oneri illum ipsum quod constat ductum. Tantum quippe lucris habet opportuna seductio et non perversa mente composita: ut nonnumquam negligentes eam constat apparuisse culpabiles. Nam si volucris etiam in exercituum duces qui diuisis temporibus gloriam consecuti sunt diligenter inquirent multa eorum trophea opera esse astutus et fraudis aspiens: quibus laudabiliores sunt ab his qui manifestis vincere conflictibus. His quippe cum multa tam pecuniarum consumptio quam corporum suscepta bella ea faciunt: ut in nullo pene victi a victoribus distare videantur: ita utrosque per eruptionem populantur: cum et exercitum evanuat et milites absumentur. Huc accedit quod nec plenam quam superaverit victorie gloriam consequantur apud eos qui fusi sunt non parva eius parte remanere: qui utique victis corporibus. animorum tamen intentione vicunt. Sic quippe cedere non decreverunt ut nec periculi compererent: ita in cursu. quo minus in plaudendi alacritate morarentur. At ille qui potuerit fraude superare: non solum in exercitum sed etiam in derisum contudit hostes. Nec tamen ut ibi laus fortitudinis utrisque communis est. ita etiam in arte prudentie: sed integrum bravium apud eos remanet qui vicerunt. Quod si his maius est civitati sue plenam victorie conferunt voluptate. Neque enim talis est animorum prudentia qualis vel pecuniarum opulentia vel corporum multitudo: quod illa cum in bellorum profuerit usus: natus est erogari atque consumi: eorumque his a quibus fuerant possessa privari. Hec vero

quātomagis exercitata fuerit colligit incrementa.
 Nō autē solū ī prelijs sed etiā ī pace: q̄ nō oīs fraus
 de qua loq̄mur īuenitur. Nec solū ī negotijs ciuitatis
 sed etiā domi. et vroni apud maritū. et marito ap̄
 vxorē. et patri ad filiū et aīco ad amīcū. et filijs
 apud patrē vti eā arte p̄fuit. Nā ut aliquid p̄oris
 recordemur exēpli: filia saul de p̄is sui māibz
 virū suū nō potuisset eruerē: nisi patrē suū cecidit
 uenisset. Et etiā fuit eūdē dauid qui p̄ illā fuit
 liberat. p̄dicitē saluare volens: eadē demū arma
 q̄ p̄ius mulier bone fraudis arripuit. *basiliq.*

Sed nichil īquit istorū ad me. Neq̄ enī ī mi
 nus tuus ego aut hostis: neq̄ eorū q̄ aperiēt
 tibi nocere p̄tēps: sed e regione cōsilio tuo mea
 cuncta p̄mittens. ea faciebā q̄ īperare voluisses.

Tdeo īq̄m o admirāde et *Johannes*
 benignissē et ego p̄ueniēs dū nō solū ī bellis neq̄
 īter īmicos: verū etiā ī pace et īter carissōs vti ei
 amīniculo aliquoties cōuenire. Pono ut nouis
 q̄ nō solū hīs q̄ seducūt. verū etiā illis qui se
 ducūt assidue cōducit. accedens ad aliquē medi
 corū percūtare qualē egros de īfirmitatibz soleāt
 expēdere: et tūc audies qm̄ nō sēper ad hoc suf
 ficiat medicina: sed eneniat ut ubi doleat mittat
 auxiliū. ac tale adiutorū miscantes ut īfirmos
 restituāt sanitati. Nā cū grauior morbo difficilio
 p̄ medicorū nequit arte curari: tūc demū nō
 est p̄sonā fraudis īducere: ut scdm̄ scēne more
 eorū q̄ fuit veritas occultetur. Si autē vis enarro

tibi doli equidē vni de pluribꝫ. quē cōperi a me
 fuisse dicis cōpositū. Incidit aliqñ cupiā febris subita
 cū mltā vehemētia: cuius ingite flāma crescebat.
 Infirma aut auersabat ea quibꝫ poterat ardor extingui.
 Desiderabat vō. et ab oībꝫ ad se introētibꝫ vinū totis
 p̄tibꝫ postulabat: cupiens noxiū utiqꝫ exple desiderū.
 Erat aut talis infirmitas ut nō solū febris vino pos
 set accēdi si id ab aliquo ipetare potuisset: verū et
 alia idē picula nascerēt. Inter hec ergo nesciente
 quid faceret medicina nullo prorsꝫ eiꝫ remanēte
 subsidio. sed dñifariā supator: itromissa subita cir
 cūuicio tantā asseruit potenciā suā. quā nūc
 me referēte cōdiscebat. Medici quippe prudēs vas
 fictile qđ de fornace nup̄ exierat accipies tūit in
 vino: et attollens ut fuerat idē vacuū. aqua illud
 impleuit: cubiculūqꝫ ī quo eger iacebat obumbrari
 velis p̄cepit. ne fraude lux cōuinceret. desideratqꝫ
 dedit quasi vino plenū: qui anteqm ī manus suas
 sumeret pueniente ad nares odore. deceptꝫ statū
 qđ offerebat īuasit. Nec p̄ciens p̄ desiderio qđ
 acceperat p̄scurari cōfesti et odore et tenebris
 circūuictꝫ: magnitudīe quoqꝫ desiderij cōcitatus
 epotauit ōne qđ datū ē. Expletꝫ qꝫ liberatꝫ ē ab
 angustia: et piculū qđ iminebat effugit. Ecce
 quātū ē seductiois lucrū. Et si oēs velit aliquis
 fraudes numerare medicorꝫ: ī infinitā sermo
 longitudo ducetur. Nō solū autē eos qꝫ corpibꝫ
 sed etiā qꝫ aīarū egritudinibꝫ medetꝫ inueniet assqꝫ
 perspicax hoc uti crebro medicamine. Sic enī

multa milia iudeorum admonuit fidei beatissimus
 paulus. **H**oc proposito thymoteum circūcidit quod galathis
 minabatur quoniam christus nichil eis prodesset qui se cir-
 cūcidere voluissent. **P**ropter hoc sub lege fructus est
 qui dampnum arbitrabatur post eam fidem quam in christo est
 iusticia ex lege veniente. **M**ulta igitur fraudis veni-
 litas: tantum amoneat de malignitate propositi.
Unde nec fraude hoc aut seductionem oportet vo-
 catur: sed dispensationem quandam et sapientiam et artem
 que sit potens multa remediorum gratia in desperatis
 negotiis tueri atque ante delicta corrigere. **N**ep-
 em finem illi hominam ego dixerim qui uno vulnere
 confodit duo corpora: sicut nec helya per ceterum qui
 quaginta milia cum duobus suis iteritum: et per
 illam torquentem sanguinem quem de interfectis demoniorum sacer-
 dotibus fecit effluere. **N**am si ita contemnerim ipsas
 res agentium proposito dispolantes secundum ipsas quas
 discusseimus: et abraham patricidii qui voluit argueret
 et nepotem eius atque per nepotem malicie rem dolique de-
 cerneret. **U**nus enim primo gentem fructus inuasit: alter
 vero egyptiorum diuitias ad israelitarum conuertit
 exercitum. **V**erum non sunt ista ita non sunt. **A**bsit
 talis audacia. **N**ep em solum istos culpa libe-
 ramus: sed etiam propter hec ipsa miramur: quoniam
 et de eos propter ista laudauit. **I**lle ergo seductor
 iure et circūscriptor nuncupabitur: qui tali arte ne-
 quiter vititur. **O**portet autem frequenter imponere
 atque hac arte prodesse. **N**am quod inopinate stolidique
 congrederetur: multa in eos mala quos non seduxerit

operatur.
secundus.

Expliat lib. pmo. **I**ncipit liber
Johannes.

Dosse quidē laudabiliter usurpari eā
fraudē de qua loqimur. pmo q nec frang
est dicēda sit sed dispensatio quedā
mirabilis: pluribz adhuc verbis facile
ē probari. Sz qm ad manifestatiōē rei ea q acta
sūt sufficiūt: onerosū et molestū reor lōgiorē sup
hoc facē disputatiōē. Tuū ē igit nūc ostēdē: utrū
nō lucro tuo pficiat ista seductio. **Vasilius.**

Et quod emolumentū de hac dispensatiōe vel
sapientia ut vis eā vocare nobis additū est.
ut putem⁹ nos ate nō fuisse deceptos. **Johannes.**

Primo quod unqūm lucrū maius eueniet:
qm q ea cōspiciū⁹ agentes q argumēta
a se citatis plenissimē ipse xps eē pnuat. Ad ver
ritē quippe aplbz loquēs: petre iquit amas me.
Quod professo eo: addidit. Si diligis me: pasce
oues meas. Interfuit discipulū magist si ab eo
diligat⁹: nō ut ipse illud ipse cognoscat q ī pfunditatē
hūani cordis īgredit⁹: sed ut et nos doceat qnta
sit ei de gubernatiōe gregis sui cura. Hoc autē
cū pspiciū sit: illud quoq sine dubio eī manifestū
qm mlti et īexplicabilis merces sit illis reposita
qui strenue ī hīs laborauerūt. que piosa sibi xps
eē testatur. Si em cū videm⁹ quēcpiā aut seruit
nrīs aut peculīs adhibētē diligēciā. quasi signū
hoc eī. quē ī nos habz amoris aspiciū⁹. q certe
oīa pecunia cōpata sūt. xps q nō pecunia neq